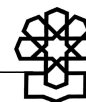

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور
۱۱. بررسی نرخ متوسط حقوق ورودی و
درآمدهای ناشی از مالیات بر واردات

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۱	مقدمه
۲	۱. سهم مالیات بر واردات در درآمدهای بودجه‌ای
۴	۲. بررسی عملکرد و درصد تحقق مالیات بر واردات در سال‌های گذشته
۶	۳. رابطه نرخ متوسط تعرفه با درآمد ناشی از مالیات بر واردات
۱۱	۴. بررسی سناریوهای مختلف چگونگی پیش‌بینی مالیات بر واردات در سال ۱۳۸۸ و میزان تحقق آن
۱۳	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۱۵	پیشنهاد
۱۶	منابع و مآخذ
۱۷	پیوست‌ها

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور ۱۱. بررسی نرخ متوسط حقوق ورودی و درآمدهای ناشی از مالیات بر واردات

چکیده

یکی از راهکارهای برقراری توازن و تعادل میان منابع و مصارف بودجه‌ای وجود منابع قابل اتکا در بودجه است که ماحصل پیش‌بینی‌های واقع‌بینانه و صحیح از درآمدهای بودجه‌ای است. یکی از منابع اصلی درآمدی دولت مالیات بر واردات (حقوق ورودی) است که به‌عنوان یکی از اقلام مالیات‌های غیرمستقیم در ذیل درآمدهای عمومی کشور قرار می‌گیرد.

مالیات بر واردات پیش‌بینی شده در بند چهارم درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و واگذاری دارایی‌های مالی لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ که در ردیف ۱۱۰۴۰۰ قرار گرفته است برآوردی از میزان حقوق ورودی اخذ شده از کل واردات کالا، خودرو و دستگاه‌های اجرایی در سال ۱۳۸۸ است. پیش‌بینی این رقم به ارقامی دیگر مانند برآورد میزان واردات و نرخ حقوق ورودی در نظر گرفته شده برای سال آتی بستگی دارد. بنابراین برای بالا بردن دقت و صحت پیش‌بینی رقم مالیات بر واردات لازم است به نکات متعددی توجه شود که این گزارش به آن پرداخته و در انتها با بررسی سنجش میزان دقت برآورد این رقم، پیشنهادی کاربردی برای تصمیم‌سازی در بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ ارائه می‌شود.

مقدمه

هدف اصلی این گزارش افزایش اعتماد به منابع قابل حصول بودجه‌ای از طریق بررسی یکی از اجزای آن یعنی رقم پیش‌بینی شده برای مالیات بر واردات است.

منابع بودجه عمومی دولت به سه بخش اصلی درآمد عمومی، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و واگذاری دارایی‌های مالی تقسیم می‌شود. یکی از اجزای اصلی درآمد عمومی، مالیات است که به دو صورت مستقیم و غیرمستقیم وصول شده و مالیات بر واردات یکی از اصلی‌ترین اجزای مالیات غیرمستقیم محسوب می‌شود.

برآوردی که از رقم مالیات بر واردات در لوایح بودجه سالیانه مشاهده می‌شود، رقمی است که از حاصل ضرب برآورد میزان واردات در نرخ حقوق ورودی موردنظر به‌دست می‌آید. بنابراین توجه به این رقم نه تنها از منظر برآورد و سنجش میزان تطابق آن با واقعیت‌های جامعه به‌منظور بررسی میزان

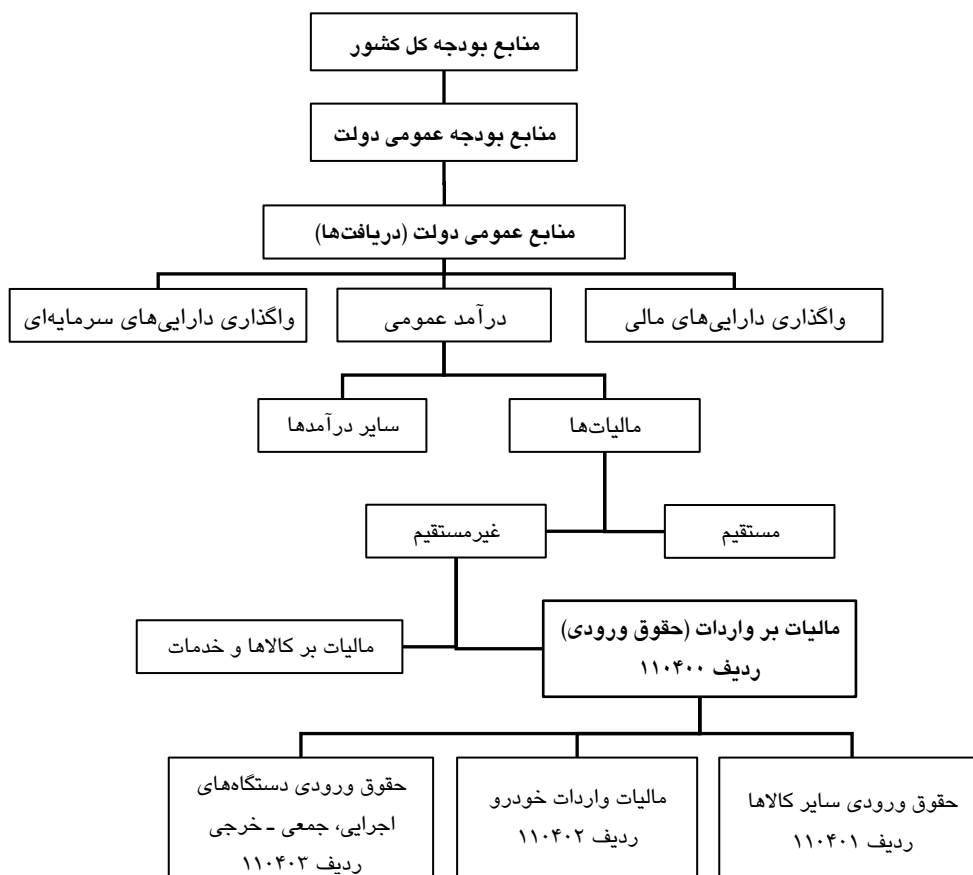
تحقق درآمدها در سال آینده اهمیت دارد، بلکه نشان‌دهنده نگاه دولت به باز بودن بازار واردات و درصد حمایت از صنایع داخلی در مقایسه با کالاهای وارداتی است که مبین دو نگاه متفاوت به اقتصاد مبتنی بر رقابت و بهره‌وری و یا ادامه حمایت از صنایع (اعم از کارا و ناکارا) است.

۱. سهم مالیات بر واردات در درآمدهای بودجه‌ای

مالیات بر واردات یکی از اصلی‌ترین منابع درآمدی است که مطابق شکل ذیل با شماره ردیف ۱۱۰۴۰۰ یکی از اقلام مالیات‌های غیرمستقیم محسوب می‌شود و همراه با سایر درآمدها اجزای درآمد عمومی را تشکیل می‌دهند.

ردیف درآمدی مالیات بر واردات از سه قسمت اصلی تشکیل شده است. این سه قسمت عبارت‌اند از: حقوق ورودی سایر کالاها (ردیف ۱۱۰۴۰۱)، حقوق ورودی خودرو (ردیف ۱۱۰۴۰۲) و حقوق ورودی دستگاه‌های اجرایی (ردیف ۱۱۰۴۰۳).

نمودار ۱. جایگاه مالیات بر واردات در منابع بودجه‌ای

مأخذ: گزارش‌های مالی دولت در سال‌های مختلف، وزارت امور اقتصادی و دارایی.

همان‌طور که عنوان شد درآمد ناشی از مالیات بر واردات یکی از انواع راه‌های کسب درآمد دولت محسوب می‌شود. در جدول ذیل سهم مالیات بر واردات در مالیات‌های غیرمستقیم، درآمدهای مالیاتی، درآمدهای عمومی و کل منابع عمومی دولت مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۱. سهم مالیات بر واردات از مالیات‌های غیرمستقیم، درآمدهای مالیاتی،

درآمدهای عمومی و منابع عمومی دولت طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ (درصد)

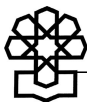
متوسط دوره مورد بررسی	لایحه ۱۳۸۸	قانون	قانون	قانون	قانون	سال	
		بودجه ۱۳۸۷	بودجه ۱۳۸۶	بودجه ۱۳۸۵	بودجه ۱۳۸۴	مصوب	عملکرد
۷/۸	۷/۴	۶/۲	۸/۸	۹/۶	۷/۰	مصوب	سهم مالیات بر واردات از جمع منابع عمومی دولت
۷/۴	---	---	۷/۸	۶/۹	۷/۶	عملکرد	
۱۷/۱	۱۲/۶	۱۵/۸	۲۰/۳	۲۳/۴	۱۳/۱	مصوب	سهم مالیات بر واردات از کل درآمدهای عمومی
۱۷/۲	---	---	۱۶/۴	۱۷/۲	۱۷/۹	عملکرد	
۲۷/۴	۲۲/۶	۲۴/۷	۲۸/۶	۳۲/۲	۲۸/۹	مصوب	سهم مالیات بر واردات از درآمدهای مالیاتی
۲۶/۱	---	---	۲۵/۵	۲۶/۳	۲۶/۷	عملکرد	
۷۶/۲	۶۹/۰	۷۸/۴	۷۷/۹	۷۸/۵	۷۷/۴	مصوب	سهم مالیات بر واردات از مالیات‌های غیرمستقیم
۷۳/۲	---	---	۷۴/۶	۷۳/۸	۷۱/۱	عملکرد	

مأخذ: جداول ۱ تا ۵ پیوست گزارش.

همان‌طور که مشاهده می‌شود عملکرد مالیات بر واردات وصولی در طول سال‌های ۱۳۸۴ تا پایان سال ۱۳۸۶ نشان‌دهنده آن است که به‌طور متوسط حدود ۷۳/۲ درصد مالیات‌های غیرمستقیم را مالیات بر واردات تشکیل داده که مبین سهم بالا و نقش پررنگ مالیات بر واردات در مالیات‌های غیرمستقیم است. این سهم در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ حدود ۶۹ درصد پیش‌بینی شده است که کمترین میزان در طول پنج سال گذشته محسوب می‌شود و نشان‌دهنده کاهش تمرکز بر این نوع مالیات و توجه بیشتر به مالیات بر کالا و خدمات نسبت به سال‌های گذشته است.

از بررسی سهم مالیات بر واردات از درآمدهای مالیاتی نیز مشاهده می‌شود که سهم بالایی از درآمدهای مالیاتی به این نوع از مالیات اختصاص یافته است. در طول سال‌های گذشته همواره بیش از یک‌چهارم درآمدهای مالیاتی از طریق وصول مالیات بر واردات کسب شده و این نوع از مالیات از منابع اصلی مالیاتی محسوب می‌شود.

همان‌طور که در جدول فوق مشاهده می‌شود سهم مالیات بر واردات از درآمدهای عمومی و کل منابع عمومی دولت در طول سال‌های ۱۳۸۴ الی ۱۳۸۶ به‌ترتیب حدود ۱۷/۲ و ۷/۴ درصد بوده

است. همچنین سهم ۲۸ درصدی کل درآمدهای مالیاتی از جمع منابع عمومی نشان‌دهنده سهم کمتر درآمدهای مالیاتی و به‌خصوص مالیات بر واردات از کل منابع درآمدی دولت و تمرکز بیشتر بر درآمدهای غیرمالیاتی است.

۲. بررسی عملکرد و درصد تحقق مالیات بر واردات در سال‌های گذشته

جهت بررسی عملکرد و درصد تحقق مالیات بر واردات، قوانین بودجه سال‌های گذشته و گزارش‌های مالی دولت مورد بررسی قرار گرفته و نتایجی به شرح جدول زیر به‌دست آمد:

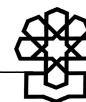
جدول ۲. درآمد مالیات بر واردات (حقوق ورودی کالا) طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ (میلیارد ریال)

سال	قانون بودجه ۱۳۸۴	قانون بودجه ۱۳۸۵	قانون بودجه ۱۳۸۶	قانون بودجه ۱۳۸۷	لایحه ۱۳۸۸	متوسط دوره مورد بررسی
مصوب	۳۷۶۸۰	۵۷۱۶۹	۵۶۴۱۵	۵۳۵۴۳	۶۶۳۹۳	۵۴۲۳۹/۹
عملکرد	۳۵۹۵۴	۳۹۸۰۶	۴۸۸۱۸	—	—	۴۱۵۲۶
نرخ رشد مصوب	—	۵۱/۷	-۱/۳	-۵/۱	۲۴/۰	۱۷/۳
نرخ رشد عملکرد	—	۱۰/۷	۲۲/۶	—	—	۱۶/۷
درصد تحقق عملکرد نسبت به مصوب	۹۵/۴	۶۹/۶	۸۶/۵	—	—	۸۳/۹

مآخذ:

- گزارش‌های مالی دولت در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۷، وزارت امور اقتصادی و دارایی، معاونت هزینه و خزانه‌داری کل کشور.
- قوانین بودجه سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۷ کل کشور، ماده واحده، جداول کلان و منابع و مصارف بودجه عمومی دولت، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور.
- لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور، ماده واحده و جداول کلان منابع و مصارف بودجه، انتشارات معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور.

همان‌طور که مشاهده می‌شود در طول سال‌های ۱۳۸۴ الی ۱۳۸۶ هیچ‌گاه ارقام پیش‌بینی شده در بودجه درخصوص مالیات بر واردات محقق نشده و درصد تحقق این ارقام همواره کمتر از ۱۰۰ درصد بوده است. تجربه رشد ۵۱ درصدی رقم مصوب قانون بودجه سال ۱۳۸۵ نسبت به سال قبل که به تحقق زیر ۷۰ درصدی این ردیف درآمدی انجامید موجب شد که در قانون بودجه سال ۱۳۸۶ نه تنها رقم مصوب افزایش نیابد، بلکه ۱/۳- درصد نیز کاهش یافت. این واقع‌بینی منجر به افزایش درصد تحقق به ۸۶/۵ درصد شد. همین اقدام موجب شد که در قانون بودجه سال ۱۳۸۷ نیز رقم پیش‌بینی و مصوب شده برای مالیات بر واردات با ۵/۱- درصد کاهش مواجه شود. هرچند هنوز

ارقام مربوط به سال ۱۳۸۷ نهایی نشده و مشخص نیست که از ۵۳۵۴۳ میلیارد ریال پیش‌بینی شده چند درصد محقق خواهد شد ولی آمار عملکرد مالی دولت منتهی به ۱۳۸۷/۹/۳۰ نشان‌دهنده آن است که عملکرد این درآمد در مقایسه با میزان $\frac{9}{11}$ رقم مصوب (که حدود ۳۵۹۱۹ میلیارد ریال است) بیشتر بود و بالغ بر ۳۵۹۲۳ میلیارد ریال تحقق یافته است. این امر حکایت از واقع‌بینی بودجه مصوب مجلس در سال ۱۳۸۷ داشته است و پیش‌بینی می‌شود که با توجه به افزایش احتمالی واردات در ماه‌های پایان سال این روند تا پایان سال نیز ادامه داشته و منجر به تحقق درآمدها در سال ۱۳۸۷ شود.

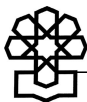
همان‌طور که عنوان شد پیامد روند کاهش نرخ مصوب مالیات بر واردات در طول قوانین بودجه سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ افزایش درصد تحقق مقادیر پیش‌بینی شده بوده و تجربه افزایش نرخ رشد مصوب بودجه ۱۳۸۵ نیز بیانگر عدم تحقق قابل توجه این هدف است. متأسفانه دولت روند سال‌های گذشته را ادامه نداده و در لایحه بودجه ۱۳۸۸ رقم پیشنهادی را با ۲۴ درصد رشد نسبت به رقم مصوب سال قبل ارائه داده است. با توجه به بررسی موضوع در سال‌های قبل این موضوع می‌تواند موجب عدم تحقق درآمدهای پیش‌بینی شده شود. شایان ذکر است که مالیات بر واردات (ردیف ۱۱۰۴۰۰) خود از سه بخش اصلی حقوق ورودی سایر کالاها (ردیف ۱۱۰۴۰۱)، حقوق ورودی خودرو (ردیف ۱۱۰۴۰۲) و حقوق ورودی دستگاه‌های اجرایی تشکیل شده است.

جدول ۳. سهم حقوق ورودی سایر کالاها، حقوق ورودی خودرو و حقوق ورودی

دستگاه‌های اجرایی از مالیات بر واردات طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ (درصد)

متوسط دوره مورد بررسی	لایحه ۱۳۸۸	قانون بودجه				سال
		قانون ۱۳۸۷	قانون ۱۳۸۶	قانون ۱۳۸۵	قانون ۱۳۸۴	
۸۶/۷	۸۳/۲	۸۹/۴	۸۹/۴	۹۱/۰	۸۰/۷	سهم حقوق ورودی سایر کالاها از کل مالیات بر واردات
۸۸/۵	—	—	۸۸/۳	۸۷/۷	۸۹/۶	مصوب
۱۱/۲	۱۵/۱	۹/۳	۸/۹	۷/۰	۱۵/۷	عملکرد
۹/۲	—	—	۱۰/۳	۱۰/۱	۷/۲	سهم حقوق ورودی خودرو از کل مالیات بر واردات
۲/۱	۱/۷	۱/۲	۱/۸	۲/۰	۳/۷	مصوب
۲/۳	—	—	۱/۴	۲/۲	۲/۲	عملکرد

مأخذ: جداول ۵ تا ۸ پیوست گزارش.

مطابق جدول فوق ارقام عملکرد سال‌های ۱۳۸۴ الی ۱۳۸۶ بیانگر آن است که بیش از ۸۸/۵ درصد مالیات بر واردات کشور به حقوق ورودی سایر کالاها، حدود ۹/۲ درصد به حقوق ورودی خودرو و حدود ۲/۳ درصد نیز به حقوق ورودی دستگاه‌های اجرایی بستگی دارد. همان‌طور که مشاهده می‌شود عمده‌ترین رقم تشکیل‌دهنده مالیات بر واردات حقوق ورودی سایر کالاهاست که به‌نوعی بیانگر سیاست‌های تجاری و تعرفه‌ای کشور و منعکس‌کننده میزان حمایت از صنعت داخلی در برابر کالاهای وارداتی خارجی است.

۳. رابطه نرخ متوسط تعرفه با درآمد ناشی از مالیات بر واردات

درآمد پیش‌بینی شده در بودجه‌های سنواتی در قالب درآمد ناشی از مالیات بر واردات در عمل حقوق ورودی است که دولت قصد دارد در سال آتی از کالاهای وارداتی اخذ نماید. حقوق ورودی نوعی مالیات غیرمستقیم است که بنا به مقتضیات خاص هر کشور برحسب ارزش کالا یا واحدی مقطوع از واردات اخذ می‌شود.

هرچند در قوانین مختلف از جمله قانون امور گمرکی،^۱ قانون واگذاری انحصار تجارت خارجی مملکت به دولت^۲ و یا قانون موسوم به تجمیع عوارض^۳ به تعاریفی از حقوق ورودی اشاره شده است، اما آخرین تعریف از این اصطلاح به ماده (۴۱) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده^۴ برمی‌گردد. مطابق تعریف این ماده حقوق گمرکی معادل ۴ درصد ارزش گمرکی کالاها تعیین و به مجموع این دریافتی و سود بازرگانی که طبق قوانین مربوطه توسط هیئت وزیران تعیین می‌شود، حقوق ورودی اطلاق شد.

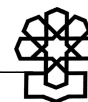
در تبصره «۱» این ماده به مواردی که در تعیین نرخ حقوق ورودی می‌باید موردنظر قرار گیرد اشاره و تبصره «۲» نیز کلیه موارد معافیت‌ها و استثنایها را احصا کرده است. بنابراین حقوق ورودی پس از تصویب این قانون تلفیقی از حقوق گمرکی مصوب مجلس و سود بازرگانی مصوب دولت است که براساس درصدی از ارزش کالا و مطابق تعرفه، طی مراحل مختلف براساس قانون تعیین و دریافت می‌شود.

۱. قانون امور گمرکی، مصوب ۱۳۵۰/۳/۲۰ مجلس شورای ملی با آخرین اصلاحات تا پایان سال ۱۳۷۶.

۲. قانون واگذاری انحصاری تجارت خارجی مملکت به دولت مصوب ۱۳۰۹/۱۲/۶ مجلس شورای ملی و اصلاحات بعدی آن.

۳. قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی، مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ مجلس شورای اسلامی.

۴. قانون مالیات بر ارزش‌افزوده، مصوب جلسه ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی طبق اصل ۸۵ قانون اساسی و تصویب آزمایشی و پنج‌ساله آن توسط مجلس، تأیید ۱۳۸۷/۳/۲ شورای نگهبان.

حقوق ورودی اخذ شده از واردات ماحصل دو مقوله ارزش واردات و نرخ حقوق ورودی است، از این رو رقم پیش‌بینی شده در لایحه بودجه ۱۳۸۸ برای مالیات بر واردات نیز به دو عامل زیر بستگی دارد:

۱. ارزش واردات برآورده شده برای سال ۱۳۸۸ که رقم مالیات بر واردات در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ براساس این پیش‌بینی شده است (حجم واردات).

۲. متوسط نرخ حقوق ورودی (نرخ تعرفه) در نظر گرفته شده که رقم مالیات بر واردات در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ براساس آن پیش‌بینی شده است (نرخ حمایت).

دو مقوله فوق بیانگر حجم واردات انجام شده و نرخ حمایتی است که از صنایع داخلی انجام می‌شود. برای بررسی این مهم لازم است که نگاهی به میزان واردات و نرخ متوسط تعرفه پس از سال‌های تصویب قانون تجمع عوارض بیندازیم. جدول ذیل به روند واردات کل کشور طی سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۶ اشاره کرد و با توجه به آمار عملکرد ۹ ماهه واردات ۱۳۸۷ و عملکرد وصول یک ماهه حقوق ورودی به برآورد آمار سال ۱۳۸۷ پرداخته است.

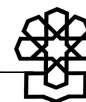

جدول ۴. متغیرهای مربوط به واردات کشور در سال‌های ۱۳۸۱ الی ۱۳۸۶

سال	وزن کل واردات		ارزش کل واردات		ارزش ریالی هر کیلو واردات		ارزش دلاری هر کیلو واردات		ارزش کل واردات		حقوق ورودی کل		حقوق ورودی اخذ شده از هر کیلو واردات		نرخ متوسط حقوق ورودی		
	میلیون تن	نرخ رشد	هزار میلیارد ریال	نرخ رشد	ریال	نرخ رشد	دلار	نرخ رشد	میلیارد دلار	نرخ رشد	نرخ رشد	ریال	نرخ رشد	درصد	نرخ رشد	میزان تفاوت با سال قبل	
۱۳۸۱	۲۶/۹۲	-۲/۰	۱۶۹/۷۲	۴۵۷/۵	۶۳۰۴	۴۶۸/۶	۲۲/۶	۰/۸۱	۲۱/۸۷	۲۵/۰	۵۷/۲	۱۱/۵۷	۴۳۰	۶۰/۳	۶/۸۲	-۷۱/۸	-۱۷/۳۶
۱۳۸۲	۳۰/۱۰	۱۱/۸	۲۰۷/۹۲	۲۲/۵	۶۹۰۷	۹/۶	۲۰/۰	۰/۸۷	۲۶/۲۵	۷/۴	۵۳/۶	۱۷/۷۷	۵۹۰	۳۷/۴	۸/۵۵	۲۵/۴	۱/۷۳
۱۳۸۳	۳۴/۴۵	۱۴/۴	۲۹۸/۳۵	۴۳/۵	۸۶۶۲	۲۵/۴	۳۳/۷	۱/۰۲	۳۵/۱۰	۱۶/۸	۱۰۷/۷	۲۶/۹۱	۱۰۷۲	۸۱/۵	۱۲/۳۷	۴۴/۷	۳/۸۲
۱۳۸۴	۳۵/۴۶	۳/۰	۳۵۱/۵۶	۱۷/۸	۹۹۱۴	۱۴/۵	۱۱/۲	۱/۱۰	۳۹/۰۲	۸/۰	۵/۳	۳۸/۸۸	۱۰۹۶	۲/۳	۱۱/۰۶	-۱۰/۶	-۱/۳۱
۱۳۸۵	۴۳/۴۹	۲۲/۶	۳۸۱/۰۶	۸/۴	۸۷۶۳	-۱۱/۶	۶/۲	۰/۹۵	۴۱/۴۵	-۱۳/۴	۱۴/۹	۴۴/۶۶	۱۰۲۷	-۶/۳	۱۱/۷۲	۶/۰	۰/۶۶
نه ماهه ۱۳۸۶	۲۹/۴۹	-	۲۷۴/۰۲	-	۹۲۹۳	-	-	۱/۱۴	۳۳/۵۴	-	-	۳۰/۳۹	۱۰۳۰	-	۱۱/۰۹	-	-
۱۳۸۶	۴۱/۷۱	-۴/۱	۴۴۸/۳۵	۱۷/۷	۱۰۷۵۰	۲۲/۷	۱۶/۵	۱/۱۶	۴۸/۲۷	۲۱/۴	۱۱/۳	۴۹/۷۲	۱۱۹۲	۱۶/۱	۱۱/۰۹	-۵/۴	-۰/۶۳
فروردین ۱۳۸۷	۱/۸۵	-	۲۶/۲۵	-	۱۴۲۰۸	۳۲/۲	-	۱/۵۷	۲/۸۹	۳۵/۳	-	۲/۶۳	۱۴۲۴	۱۹/۴	۱۰/۰۲	-۹/۶	-۱/۰۷
نه ماهه ۱۳۸۷	۳۱/۱۲	۵/۵	۲۹۵/۸۱	۸/۰	۹۵۰۵	۲/۳	۲۶/۸	۱/۳۷	۴۲/۵۱	۲۰/۱	-۲/۵	۲۹/۶۴	۹۵۲	-۷/۶	۱۰/۰۲	-۹/۶	-۱/۰۷
برآورد ۱۳۸۷	۴۴/۰۲	۵/۵	۴۸۴/۰۱	۸/۰	۱۰۹۹۵	۲/۳	۲۶/۸	۱/۳۹	۶۱/۱۸	۲۰/۱	-۲/۵	۴۸/۵۰	۱۱۰۲	-۷/۶	۱۰/۰۲	-۹/۶	-۱/۰۷

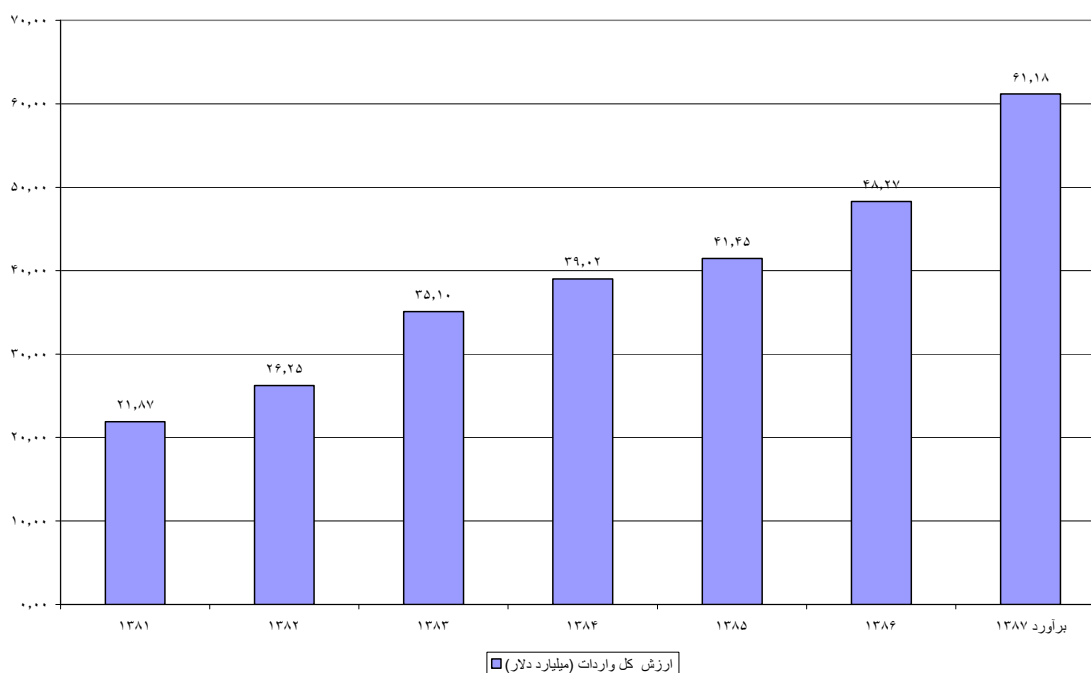
• مآخذ و نکات:

۱. جدول: آمار لوح فشرده پیوست نامه مورخ ۱۳۸۷/۳/۱ وزارت بازرگانی با شماره ۱۴۳۹۲۷ براساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران.
۲. آمار ۹ ماهه ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷: نامه مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۱ گمرک جمهوری اسلامی ایران با شماره ۲۲/۷۳/۲۵۳/۲۷۵۰۶۱.
۳. تخمین ارزش ریالی کل واردات: براساس نرخ ارز مندرج در نامه مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۱ گمرک جمهوری اسلامی ایران با شماره ۲۲/۷۳/۲۵۳/۲۷۵۰۶۱ مبنی بر ۹۲۹۳ ریال برای سال ۱۳۸۶ و ۹۵۰۵ ریال برای سال ۱۳۸۷.
۴. تخمین حقوق ورودی ۹ ماهه ۱۳۸۶: براساس نرخ متوسط حقوق ورودی سال ۱۳۸۶.
۵. تخمین حقوق ورودی ۹ ماهه ۱۳۸۷: براساس نرخ متوسط حقوق ورودی فروردین سال ۱۳۸۷.
۶. تخمین وزن کل واردات، ارزش کل واردات ریالی و دلاری و حقوق ورودی کل: براساس آمار ۹ ماهه سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ و کل سال ۱۳۸۶.

همان‌طور که در جدول ۴ و نمودار ۲ مشاهده می‌شود، روند واردات در طول سال‌های ۱۳۸۱ تاکنون همواره صعودی بوده و پیش‌بینی می‌شود که در سال ۱۳۸۷ نیز با روندی فزاینده مواجه شود. بنابراین ادامه روند فزاینده با توجه به روند گذشته امری بعید نیست هرچند که انتظار می‌رود با توجه به کاهش درآمدهای نفتی و همچنین رکود جهانی از سرعت آن کم شده و واردات روندی باثبات را در پیش‌رو داشته باشد.

نمودار ۲. روند واردات کل کشور در سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۷ (میلیارد دلار)

مأخذ: جدول ۴ گزارش.

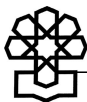
قبل از ورود به بحث نرخ حقوق ورودی وضع شده برای کالاهای وارداتی لازم است که به تفاوت میان نرخ متوسط حقوق ورودی اسمی و واقعی اشاره شود.

نرخ متوسط حقوق ورودی اسمی، نرخ است که از میانگین نرخ‌های مربوط به تمامی کالاهای مندرج در طبقه‌بندی نظام هماهنگ شده توصیف کدگذاری کالا (HS)^۱ که در ضوابط کتاب قانون مقررات صادرات و واردات درج شده است حاصل می‌شود.^۲

متوسط این نرخ که در طول سال‌های گذشته عمدتاً حدود ۲۵ تا ۳۰ درصد است شامل چند

1. The Harmonized Commodity Description and Coding System (HS)

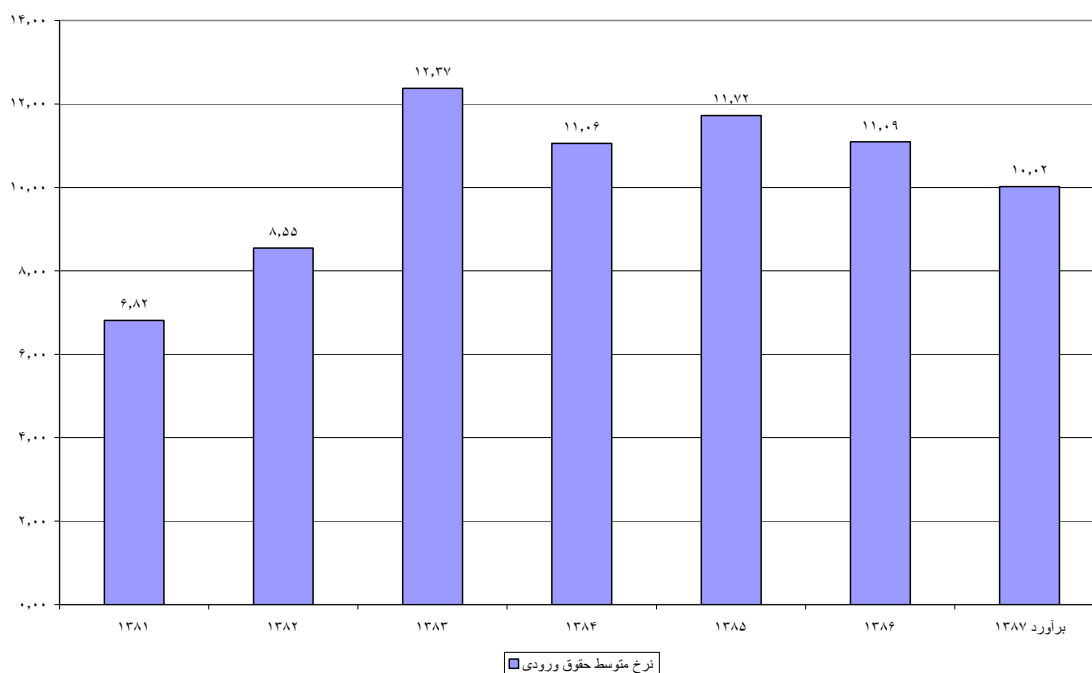
۲. قانون مقررات صادرات و واردات (مصوب ۱۳۷۲/۷/۴) مجلس شورای اسلامی و آیین‌نامه اجرایی آن به ضمیمه جداول مقررات صادرات و واردات سال ۱۳۸۶، اداره کل مقررات صادرات و واردات، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، وزارت بازرگانی.

هزار ردیف کالایی است که از نرخ ۴ درصد حداقل تا نرخ‌های حدود ۹۰ درصدی را شامل می‌شود. نرخ متوسط حقوق ورودی واقعی متوسط نرخی است که به‌صورت واقعی از واردکنندگان اخذ شده و از حاصل تقسیم میزان ریالی حقوق ورودی اخذشده به ارزش ریالی کل واردات حاصل می‌شود و رقمی در حدود ۱۰ الی ۱۲ درصد است که این نرخ در عمل با توجه به معافیت‌های موجود، در برخی موارد به صفر و در برخی موارد با توجه به نحوه محاسبه حقوق ورودی براساس روش‌های غیرارزشی به ۸۶۸ درصد (ردیف شماره ۶۱۰۲۹۰۰۰ مربوط به کالای پالتو، ردا، شنل و ... زنانه از سایر مواد نسجی) می‌رسد.

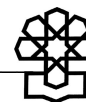
دلیل کمتر بودن نرخ حقوق ورودی واقعی نسبت به نرخ حقوق ورودی اسمی آن است که در حدود ۸۵ درصد واردات کشور را کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای تشکیل می‌دهند که نرخ حقوق ورودی ۴ تا ۱۲ درصد دارند و این امر موجب می‌شود که در عمل حجم بالایی از واردات کشور با نرخ‌های بیشتر از متوسط اسمی تحقق پذیرد و در این صورت نرخ متوسط حقوق ورودی واقعی نسبت به نرخ حقوق ورودی اسمی کمتر می‌شود.

نمودار ۳. روند نرخ متوسط حقوق ورودی واقعی اخذ شده از واردات در سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۷

مأخذ: جدول ۴ گزارش.

همان‌طور که در نمودار ۳ مشاهده می‌شود نرخ متوسط حقوق ورودی در طول پنج سال گذشته همواره رقمی حدود ۱۰ تا ۱۲ درصد بوده و بیانگر آن است که علی‌رغم وجود کرانه‌های

تعرفه‌ای بالا در کشور میانگین نرخ حقوق ورودی اخذ شده از واردات در حدی قابل قبول است. از مقایسه ارقام متوسط نرخ حقوق ورودی مندرج در نمودار ۳ با ارقام مربوط به عدم تحقق درآمدهای ناشی از مالیات بر واردات مشاهده می‌شود که عدم تحقق این درآمدها بیش از اینکه تابع نرخ حمایت از صنایع داخلی در قالب نرخ حقوق ورودی باشد تابع چگونگی پیش‌بینی سهم خالص واردات انجام شده در سال آتی است.

۴. بررسی سناریوهای مختلف چگونگی پیش‌بینی مالیات بر واردات در سال ۱۳۸۸ و میزان تحقق آن

همان‌طور که عنوان شد میزان مالیات بر واردات از حاصل‌ضرب رقم واردات در نرخ متوسط حقوق ورودی حاصل می‌شود بنابراین افزایش رقم مالیات بر واردات پیش‌بینی شده در ردیف ۱۱۰۴۰۰ لایحه بودجه ۱۳۸۸ می‌تواند ناشی از افزایش حجم واردات پیش‌بینی شده و یا افزایش نرخ تعرفه در سال آتی باشد.^۱

الف) فرض افزایش مالیات بر واردات به واسطه افزایش حجم واردات

در صورتی که مطابق جدول ۴ برآورد عملکرد حقوق ورودی در سال ۱۳۸۷ معادل ۴۸/۵ هزار میلیارد ریال باشد و این رقم از وارداتی معادل ۴۸۴/۰۱ هزار میلیارد ریال و یا ۶۱/۱۸ میلیارد دلار اخذ شده باشد و با فرض اینکه نرخ متوسط تعرفه در سال ۱۳۸۸ نیز رقمی معادل سال گذشته یعنی ۱۰/۰۲ درصد باشد، مطابق محاسبات ذیل لازم است میزان واردات به ۶۶۲/۶ هزار میلیارد ریال و یا ۶۹/۷۱ میلیارد دلار برسد تا درآمد مالیات بر واردات پیش‌بینی شده در لایحه یعنی ۶۶/۳۹۳ هزار میلیارد ریال محقق شود.

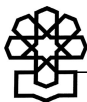
محاسبه میزان واردات پیش‌بینی شده در سال ۱۳۸۸ با فرض افزایش مالیات بر واردات

به واسطه افزایش ارزش واردات و ثبات نرخ متوسط حقوق ورودی

$۱۰/۰۲\%$ (نرخ حقوق ورودی در سال ۱۳۸۷) \times ۴۸۴/۰۱ (هزار میلیارد ریال واردات در سال ۱۳۸۷) = ۴۸/۵ (هزار میلیارد ریال حقوق ورودی در سال ۱۳۸۷)

$$\frac{۶۶/۳۹۳ \text{ (هزار میلیارد ریال حقوق ورودی لایحه سال ۱۳۸۸)}}{۱۰/۰۲\% \text{ (نرخ حقوق ورودی در سال ۱۳۸۸)}} = ۶۶۲/۶ \text{ (هزار میلیارد ریال میزان پیش‌بینی واردات در سال ۱۳۸۸)}$$

۱. شایان ذکر است که مرکز پژوهش‌ها طی نامه‌ای آئی با شماره ۸۲/۱۴/۶/۱۱۱۷ مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۱۲ میزان دو متغیر مذکور را از وزارت بازرگانی استعلام کرد. متأسفانه بعد از پیگیری‌های مستمر تا تاریخ ۱۳۸۷/۱۱/۱۹ و علی‌رغم ارجاع این نامه به بخش‌های مختلف وزارت بازرگانی هنوز پاسخی به این نامه داده نشده است.

(میلیارد دلار پیش‌بینی واردات سال ۱۳۸۸) $۶۹/۷۱ = \frac{۶۶۲/۶ \text{ (هزار میلیارد ریال میزان پیش‌بینی واردات سال ۱۳۸۸)}}{۹۵۰۵ \text{ (نرخ ارز در سال ۱۳۸۷)}}$

با توجه به اقتصاد تک‌محصولی ایران همواره روند واردات در کشورهای با درآمدهای ناشی از فروش نفت خام همبستگی داشته و پیش‌بینی می‌شود که با کاهش قیمت جهانی نفت و به تبع آن کاهش درآمدهای نفتی روند افزایش واردات نیز با کاهش مواجه شود و حداقل روندی ثابت داشته باشد. بنابراین اگر افزایش ۲۴ درصدی رقم مالیات بر واردات در لایحه ۱۳۸۸ نسبت به قانون سال قبل با فرض افزایش واردات شکل گرفته باشد لازم است که حجم واردات در کشور از ۴۸۴ هزار میلیارد ریال (۶۱ میلیارد دلار) با ۳۶/۷ درصد رشد به ۶۶۲ هزار میلیارد ریال (۶۹/۷ میلیارد دلار) برسد تا درآمدهای پیش‌بینی شده از این محل محقق شود.

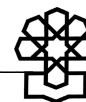
با توجه به موارد فوق پیش‌بینی انجام شده در لایحه یعنی افزایش مالیات بر واردات با فرض افزایش واردات محل ابهام است زیرا به نظر می‌رسد رشد فزاینده افزایش واردات با کاهش درآمدهای نفتی تعدیل شود.

ب) فرض افزایش مالیات بر واردات به واسطه افزایش متوسط حقوق ورودی

در بررسی‌های مربوط به این گزارش مشاهده می‌شود که نرخ متوسط تعرفه واقعی یعنی آن سهم از ارزش واردات که تحت عنوان حقوق ورودی اخذ شده است رقمی به نسبت ثابت و حدود ۱۰ تا ۱۲ درصد بوده است. حال با توجه به کاهش شدید درآمدهای نفتی و رد فرضیه افزایش واردات در سال آینده می‌توان فرض کرد که افزایش مالیات بر واردات پیش‌بینی شده در لایحه بودجه ۱۳۸۸ ناشی از افزایش نرخ حقوق ورودی باشد.

در صورتی که مطابق جدول ۴ برآورد عملکرد حقوق ورودی در سال ۱۳۸۷ معادل ۴۸/۵ هزار میلیارد ریال باشد و این رقم از وارداتی معادل ۴۸۴/۰۱ هزار میلیارد ریال و یا ۶۱/۱۸ میلیارد دلار اخذ شده باشد و با فرض اینکه میزان واردات در سال ۱۳۸۸ نیز رقمی معادل سال ۱۳۸۷ یعنی ۴۸۴/۰۱ هزار میلیارد ریال باشد لازم است که نرخ متوسط حقوق ورودی از ۱۰/۰۲ به ۱۳/۷۱ درصد برسد تا درآمد مالیات بر واردات پیش‌بینی شده در لایحه یعنی ۶۶/۳۹۳ هزار میلیارد ریال محقق شود.

ثبات سیاست‌های تجاری در قالب نرخ تعرفه در طول چند سال گذشته و برخورداری از نرخ تعرفه‌ای در حدود ۱۰ الی ۱۲ درصد بیانگر آن است که افزایش ۳/۷ درصدی نرخ تعرفه نه تنها متضمن افزایش درآمدهای حاصل از اخذ مالیات بر واردات نیست، بلکه می‌تواند به کاهش درآمدها نیز منجر شود.

شایان ذکر است که بیش از ۸۵ درصد واردات کشور را کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای تشکیل می‌دهند که حجم عمده‌ای از آنها با معافیت از حقوق ورودی و یا با نرخ‌های اندک ۴ تا ۱۲ درصدی به کشور وارد می‌شود. بنابراین در صورت عزم دولت برای افزایش یکباره و حدود ۴ درصدی متوسط حقوق ورودی لازم است که نرخ‌های تعرفه مربوط به کالاهای مصرفی به صورت فزاینده افزایش یابد که این امر نیز به تغییر مسیر واردات کالاهای مصرفی از کانال‌های رسمی به مسیرهای غیررسمی منجر و موجب گسترش قاچاق می‌شود.

در هر حال اگر افزایش ۲۴ درصدی رقم مالیات بر واردات در لایحه نسبت به قانون سال قبل با فرض افزایش نرخ تعرفه شکل گرفته باشد، لازم است که متوسط نرخ حقوق ورودی (تعرفه) در کشور براساس محاسبات ذیل از ۱۰/۰۲ درصد در سال ۱۳۸۷ به ۱۳/۷ درصد در سال ۱۳۸۸ افزایش یابد.

محاسبه نرخ متوسط حقوق ورودی پیش‌بینی شده در سال ۱۳۸۸ با فرض افزایش مالیات بر واردات به واسطه افزایش نرخ متوسط حقوق ورودی و ثبات ارزش واردات

$۱۰/۰۲\%$ (متوسط حقوق ورودی سال ۱۳۸۷) $\times ۴۸۴/۰۱$ (هزار میلیارد ریال واردات سال ۱۳۸۷) $= ۴۸/۵$ (هزار میلیارد ریال حقوق ورودی سال ۱۳۸۷)

$$\frac{۶۶/۳۹۳ \text{ (هزار میلیارد ریال حقوق ورودی لایحه سال ۱۳۸۸)}}{۴۸۴/۰۱ \text{ (هزار میلیارد ریال واردات در سال ۱۳۸۸)}} = ۱۳/۷۱\%$$

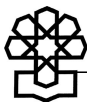
جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

بررسی انجام شده در این مطالعه نشان می‌دهد که:

۱. بخش عمده‌ای از مالیات‌های غیرمستقیم را مالیات بر واردات تشکیل می‌دهد. سهم بیش از ۷۰ درصدی مالیات بر واردات در مالیات‌های غیرمستقیم نشان‌دهنده نقش پررنگ این نوع از مالیات‌ها در سال‌های گذشته بوده که در لایحه بودجه ۱۳۸۸ به کمترین میزان خود یعنی ۶۹ درصد رسیده و این امر نشان‌دهنده کاهش توجه به این نوع مالیات و توجه بیشتر به مالیات بر کالا و خدمات نسبت به سال‌های گذشته است.

۲. بررسی آمار و ارقام مربوط به درآمدهای مالیاتی نشان می‌دهد که در طول سال‌های گذشته همواره حدود یک‌چهارم درآمدهای مالیاتی از طریق وصول مالیات بر واردات کسب شده و این نوع مالیات از منابع اصلی مالیات محسوب می‌شود.

۳. سهم ۱۷/۲ و ۷/۴ درصدی مالیات بر واردات نسبت به درآمدهای عمومی و کل منابع

عمومی دولت و سهم ۲۸ درصدی کل درآمدهای مالیاتی از جمع منابع عمومی نشان‌دهنده سهم کمتر درآمدهای مالیاتی از کل منابع درآمدی دولت و تمرکز بیشتر بر درآمدهای غیرمالیاتی است.

۴. بررسی آمار و ارقام مربوط به مصوب و عملکرد درآمدهای ناشی از مالیات بر واردات نشان می‌دهد که هیچگاه ارقام پیش‌بینی شده در لایحه بودجه درخصوص مالیات بر واردات به‌طور کامل محقق نشده است.

۵. بررسی سال‌های گذشته نشان می‌دهد که هر زمان دولت درآمد مالیات بر واردات را با رشدی فزاینده پیش‌بینی کرده است به عدم تحقق درآمد منجر شده است (برای مثال رشد ۵۱/۷ درصدی قانون بودجه سال ۱۳۸۵ به تحقق ۶۹/۶ درصدی درآمد انجامید).

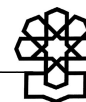
۶. بررسی سال‌های گذشته نشان می‌دهد که هر زمان دولت درآمد مالیات بر واردات را با ثبات و واقع‌بینانه پیش‌بینی کرده است به بهتر شدن درصد تحقق درآمدها منجر شده است (برای مثال کاهش ۱/۳- و ۵/۱- درصدی قوانین بودجه سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ منجر به افزایش تحقق در سطح ۸۶/۵ و حدود ۱۰۰ درصدی شد).

۷. در بررسی اجزای مالیات بر واردات مشاهده می‌شود که بیش از ۸۸/۵ درصد این قلم مالیاتی را حقوق ورودی سایر کالاها تشکیل می‌دهد و بعد از آن حقوق ورودی خودرو و حقوق ورودی دستگاه‌های اجرایی قرار دارند. رقم عمده حقوق ورودی علاوه‌بر اینکه یکی از درآمدهای مالی دولت محسوب می‌شود بیانگر سیاست تجاری و تعرفه‌ای کشور و منعکس‌کننده میزان حمایت از صنایع داخلی فارغ از کارا بودن یا ناکارا بودن آن است.

۸. نرخ متوسط حقوق ورودی به دو صورت نرخ اسمی و نرخ واقعی تقسیم‌بندی می‌شود. نرخ اسمی، نرخ است که از میانگین نرخ‌های مندرج در قانون مقررات صادرات و واردات به‌دست می‌آید و رقمی حدود ۲۵ تا ۳۰ درصد است که نرخ‌های ۴ تا ۹۰ درصدی را شامل می‌شود. نرخ واقعی نیز نرخ است که به‌صورت واقعی از واردات انجام شده اخذ می‌شود و حاصل تقسیم میزان ریالی حقوق ورودی به ارزش ریالی کل واردات است و در سال ۱۳۸۶ رقمی معادل صفر تا ۸۶۸ درصد بوده است.

۹. مقایسه ارقام متوسط نرخ حقوق ورودی و ارقام مربوط به عدم تحقق درآمدهای ناشی از مالیات بر واردات نشان می‌دهد که عدم تحقق‌ها بیش از آنکه تابع نرخ حمایت از صنایع داخلی و نرخ تعرفه باشد تابع چگونگی پیش‌بینی سهم خالص واردات در سال آتی است.

۱۰. رقم پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ به‌عنوان مالیات بر واردات حاصل‌ضرب دو متغیر ارزش واردات برآورد شده برای سال ۱۳۸۸ و متوسط نرخ حقوق ورودی در نظر گرفته شده برای سال ۱۳۸۸ است. بنابراین به‌منظور بررسی درآمد پیش‌بینی شده از این منبع دو فرض

افزایش مالیات بر واردات به واسطه افزایش حجم واردات و یا افزایش متوسط حقوق ورودی مورد نظر قرار گرفت.

- در صورتی که افزایش مالیات بر واردات پیش‌بینی شده در لایحه به واسطه حجم واردات باشد و نرخ تعرفه در سطح سال قبل ثابت بماند لازم است که جهت تحقق رشد ۲۴ درصدی مالیات بر واردات پیش‌بینی شده در لایحه ۱۳۸۸ نسبت به مصوب سال ۱۳۸۷ حجم واردات در کشور با ۳۶/۷ درصد رشد مواجه شود که با توجه به کاهش درآمدهای حاصل از فروش نفت خام و رکود حاکم بر اقتصاد جهانی وصول آن با ابهام مواجه است، بنابراین پیش‌بینی می‌شود که درآمد ناشی از مالیات بر واردات لایحه ۱۳۸۸ محقق نشود.

- در صورتی که افزایش مالیات بر واردات پیش‌بینی شده در لایحه به واسطه افزایش نرخ تعرفه واقعی باشد و حجم واردات در سطح سال قبل ثابت بماند لازم است که جهت تحقق رشد ۲۴ درصدی مالیات بر واردات پیش‌بینی شده در لایحه ۱۳۸۸ نسبت به مصوب سال ۱۳۸۷، نرخ تعرفه از ۱۰/۰۲ درصد به ۱۳/۷۱ درصد برسد. با توجه به اینکه بعد از تصویب قانون تجمیع عوارض هیچگاه نرخ تعرفه تا این اندازه بالا نبوده و در طول چند سال گذشته نیز سیاست ثبات نسبی از طرف دولت مورد توجه قرار گرفته است اتخاذ این سیاست با ابهام جدی مواجه است. ضمن اینکه افزایش ۳/۷ درصدی متوسط حقوق ورودی با توجه به اینکه بیش از ۸۵ درصد واردات کشور را کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای تشکیل می‌دهند که از نرخ حقوق ورودی صفر تا ۱۲ درصدی برخوردارند و با توجه به اعطای تخفیف‌ها معافیت‌های متعدد در نرخ حقوق ورودی برای واردات این امر مستلزم رشد فزاینده نرخ تعرفه در کالاهای مصرفی است.

در هر حال افزایش نرخ تعرفه لزوماً به معنای تحقق درآمدهای ناشی از مالیات بر واردات نخواهد بود، زیرا با افزایش هزینه واردات رسمی، کالاها مسیر خود را تغییر داده و از مسیر رسمی به اقتصاد زیرزمینی منتقل می‌شوند و این اقدام می‌تواند به توسعه قاچاق در کشور نیز بیانجامد.

پیشنهاد

تجربه عدم تحقق درآمد ناشی از اخذ مالیات بر واردات در سال ۱۳۸۵ به واسطه رشد رقم مصوب در قانون موجب آن شد که رقم مصوب بودجه در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ نسبت به سال قبل کاهش یابد و این امر به تحقق نسبی درآمد مذکور منجر شد.

بررسی انجام شده در این گزارش نیز نشان می‌دهد که پیش‌بینی افزایش مالیات بر واردات با هریک از دو سناریوی افزایش واردات یا افزایش نرخ حقوق ورودی (نرخ تعرفه) در سال ۱۳۸۸ با

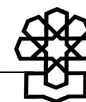

ابهامات متعدد مواجهه است.

با توجه به موارد فوق پیش‌بینی می‌شود که درآمد مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ درخصوص مالیات بر واردات با عدم تحقق مواجه شود. بنابراین پیشنهاد می‌شود رقم مندرج در ردیف ۱۱۰۴۰۰ مورد بازنگری قرار گرفته و همانند سال‌های گذشته با نرخ رشد کاهنده یا حداقل ثابت مدنظر قرار گیرد.

منابع و مأخذ

۱. نامه مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۱ گمرک جمهوری اسلامی ایران با شماره ۲۲/۷۳/۲۵۳/۲۷۵۰۶۱.
۲. لوح فشرده پیوست نامه مورخ ۱۳۸۷/۳/۱ وزارت بازرگانی با شماره ۱۴۳۹۲۷، براساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران.
۳. قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی، مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ مجلس شورای اسلامی.
۴. قانون امور گمرکی، مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۰ مجلس شورای ملی با آخرین اصلاحات تا پایان سال ۱۳۷۶.
۵. قانون مالیات بر ارزش‌افزوده، مصوب جلسه ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی طبق اصل ۸۵ قانون اساسی و تصویب آزمایشی و پنج‌ساله آن توسط مجلس، تأیید ۱۳۸۷/۳/۲ شورای نگهبان.
۶. قانون مقررات صادرات و واردات (مصوب ۱۳۷۲/۷/۴) مجلس شورای اسلامی و آیین‌نامه اجرایی آن به ضمیمه جداول مقررات صادرات و واردات سال ۱۳۸۶، اداره کل مقررات صادرات و واردات، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، وزارت بازرگانی.
۷. قانون واگذاری انحصاری تجارت خارجی مملکت به دولت مصوب ۱۳۰۹/۱۲/۶ مجلس شورای ملی و اصلاحات بعدی آن.
۸. قوانین بودجه سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۷ کل کشور، ماده واحده، جداول کلان و منابع و مصارف بودجه عمومی دولت، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور.
۹. گزارش‌های مالی دولت در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۷، وزارت امور اقتصادی و دارایی، معاونت هزینه و خزانه‌داری کل کشور.
۱۰. لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور، ماده واحده و جداول کلان منابع و مصارف بودجه، انتشارات معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور.

پیوست‌ها

جدول ۱. جمع منابع عمومی دولت (دریافت‌ها) طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ (میلیارد ریال)

سال	قانون بودجه ۱۳۸۴	قانون بودجه ۱۳۸۵	قانون بودجه ۱۳۸۶	قانون بودجه ۱۳۸۷	لایحه ۱۳۸۸	متوسط دوره مورد بررسی
مصوب	۵۳۷۸۵۹	۵۹۷۷۱۶/۵	۶۳۹۴۵۲	۸۶۳۴۸۵	۸۹۳۴۱۱	۷۰۶۳۸۴/۷
عملکرد	۴۷۰۹۹۰	۵۷۴۹۸۴	۶۲۹۶۰۹	-	-	۵۵۸۵۲۷/۷
نرخ رشد مصوب	-	۱۱/۱	۷/۰	۳۵/۰	۳/۵	۱۴/۲
نرخ رشد عملکرد	-	۲۲/۱	۹/۵	-	-	۱۵/۸
درصد تحقق عملکرد نسبت به مصوب	۸۷/۶	۹۶/۲	۹۸/۵	-	-	۹۴/۱

مأخذ:

- گزارش‌های مالی دولت در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۷، وزارت امور اقتصادی و دارایی، معاونت هزینه و خزانه‌داری کل کشور.
- قوانین بودجه سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۷ کل کشور، ماده واحده، جداول کلان و منابع و مصارف بودجه عمومی دولت، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور.
- لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور، ماده واحده و جداول کلان منابع و مصارف بودجه، انتشارات معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور.

جدول ۲. کل درآمدهای عمومی طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ (میلیارد ریال)

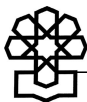
سال	قانون بودجه ۱۳۸۴	قانون بودجه ۱۳۸۵	قانون بودجه ۱۳۸۶	قانون بودجه ۱۳۸۷	لایحه ۱۳۸۸	متوسط دوره مورد بررسی
مصوب	۲۸۶۸۸۷	۲۴۴۴۵۵	۲۷۷۵۰۹	۳۳۸۷۵۳	۵۲۷۰۰۹	۳۳۴۹۲۲/۷
عملکرد	۲۰۰۳۷۵	۲۳۱۱۲۶	۲۹۸۲۰۳	-	-	۲۴۴۲۳۴/۷
نرخ رشد مصوب	-	-۱۴/۸	۱۳/۵	۲۲/۱	۵۵/۶	۱۹/۱
نرخ رشد عملکرد	-	۱۵/۳	۲۹/۰	-	-	۲۲/۲
درصد تحقق عملکرد نسبت به مصوب	۶۹/۸	۹۴/۵	۱۰۷/۵	-	-	۹۰/۶

مأخذ: همان.

جدول ۳. درآمدهای مالیاتی طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ (میلیارد ریال)

سال	قانون بودجه ۱۳۸۴	قانون بودجه ۱۳۸۵	قانون بودجه ۱۳۸۶	قانون بودجه ۱۳۸۷	لایحه ۱۳۸۸	متوسط دوره مورد بررسی
مصوب	۱۳۰۱۶۰	۱۷۷۶۱۷	۱۹۷۲۹۵	۲۱۷۱۵۵	۲۹۳۸۲۷	۲۰۳۳۱۰/۹
عملکرد	۱۳۴۵۷۵	۱۵۱۶۲۱	۱۹۱۷۳۷	-	-	۱۵۹۳۱۱
نرخ رشد مصوب	-	۳۶/۵	۱۱/۱	۱۰/۱	۳۵/۳	۲۳/۲
نرخ رشد عملکرد	-	۱۲/۷	۲۶/۵	-	-	۱۹/۶
درصد تحقق عملکرد نسبت به مصوب	۱۰۳/۴	۸۵/۴	۹۷/۲	-	-	۹۵/۳

مأخذ: همان.

جدول ۴. درآمد مالیات‌های غیرمستقیم طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ (میلیارد ریال)

سال	قانون بودجه ۱۳۸۴	قانون بودجه ۱۳۸۵	قانون بودجه ۱۳۸۶	قانون بودجه ۱۳۸۷	لایحه ۱۳۸۸	متوسط دوره مورد بررسی
مصوب	۴۸۶۸۰	۷۲۸۲۱	۷۲۴۴۸	۶۸۲۵۹	۹۶۲۵۴	۷۱۶۹۲/۳
عملکرد	۵۰۵۴۵	۵۲۹۳۰	۶۵۴۷۳	-	-	۵۶۶۴۹/۳۳
نرخ رشد مصوب	-	۴۹/۶	-۰/۵	-۵/۸	۴۱/۰	۲۱/۱
نرخ رشد عملکرد	-	۶/۷	۲۱/۴	-	-	۱۴/۱
درصد تحقق عملکرد نسبت به مصوب	۱۰۳/۸	۷۴/۱	۹۰/۴	-	-	۸۹/۴

مأخذ: همان.

جدول ۵. درآمد مالیات بر واردات (حقوق ورودی کالا) طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ (میلیارد ریال)

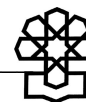
سال	قانون بودجه ۱۳۸۴	قانون بودجه ۱۳۸۵	قانون بودجه ۱۳۸۶	قانون بودجه ۱۳۸۷	لایحه ۱۳۸۸	متوسط دوره مورد بررسی
مصوب	۳۷۶۸۰	۵۷۱۶۹	۵۶۴۱۵	۵۳۵۴۳	۶۶۳۹۳	۵۴۲۳۹/۹
عملکرد	۳۵۹۵۴	۳۹۸۰۶	۴۸۸۱۸	-	-	۴۱۵۲۶
نرخ رشد مصوب	-	۵۱/۷	-۱/۳	-۵/۱	۲۴/۰	۱۷/۳
نرخ رشد عملکرد	-	۱۰/۷	۲۲/۶	-	-	۱۶/۷
درصد تحقق عملکرد نسبت به مصوب	۹۵/۴	۶۹/۶	۸۶/۵	-	-	۸۳/۹

مأخذ: همان.

جدول ۶. درآمد حقوق ورودی سایر کالاها (ردیف ۱۱۰۴۰۱) طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ (میلیارد ریال)

سال	قانون بودجه ۱۳۸۴	قانون بودجه ۱۳۸۵	قانون بودجه ۱۳۸۶	قانون بودجه ۱۳۸۷	لایحه ۱۳۸۸	متوسط دوره مورد بررسی
مصوب	۳۰۴۰۰	۵۲۰۰۰	۵۰۴۱۵	۴۷۸۹۲/۷	۵۵۲۴۳	۴۷۱۹۰/۱۴
عملکرد	۳۲۲۲۳/۹	۳۴۹۰۷/۴	۴۳۱۰۲/۵	-	-	۲۶۷۴۴/۶
نرخ رشد مصوب	-	۷۱/۱	-۳/۰	-۵/۰	۱۵/۳	۱۹/۶
نرخ رشد عملکرد	-	۸/۳	۲۳/۵	-	-	۱۵/۹
درصد تحقق عملکرد نسبت به مصوب	۱۰۶/۰	۶۷/۱	۸۵/۵	-	-	۸۶/۲

مأخذ: همان.

جدول ۷. درآمد حقوق ورودی خودرو (ردیف ۱۱۰۴۰۲) طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ (میلیارد ریال)

سال	قانون بودجه ۱۳۸۴	قانون بودجه ۱۳۸۵	قانون بودجه ۱۳۸۶	قانون بودجه ۱۳۸۷	لایحه ۱۳۸۸	متوسط دوره مورد بررسی
مصوب	۵۹۰۰	۴۰۰۰	۵۰۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰۰۰	۵۹۸۰
عملکرد	۲۵۸۸	۴۰۳۰	۵۰۳۵/۵	-	-	۳۸۸۴/۵
نرخ رشد مصوب	-	-۳۲/۲	۲۵/۰	-/۰	۱۰۰/۰	۲۳/۲
نرخ رشد عملکرد	-	۵۵/۷	۲۵/۰	-	-	۴۰/۳
درصد تحقق عملکرد نسبت به مصوب	۴۳/۹	۱۰۰/۸	۱۰۰/۷	-	-	۸۱/۸

مأخذ: همان.

جدول ۸. درآمد حقوق ورودی دستگاه‌های اجرایی (جمع - خرجی) (ردیف ۱۱۰۴۰۳) طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸

(میلیارد ریال)

سال	قانون بودجه ۱۳۸۴	قانون بودجه ۱۳۸۵	قانون بودجه ۱۳۸۶	قانون بودجه ۱۳۸۷	لایحه ۱۳۸۸	متوسط دوره مورد بررسی
مصوب	۱۳۸۰	۱۱۶۹	۱۰۰۰	۶۵۰	۱۱۵۰	۱۰۶۹/۷
عملکرد	۱۱۴۱/۸	۸۶۹/۲	۶۸۰	-	-	۸۹۷
نرخ رشد مصوب	-	-۱۵/۳	-۱۴/۴	-۳۵/۰	۷۶/۹	۳
نرخ رشد عملکرد	-	-۲۳/۹	-۲۱/۸	-	-	-۲۲/۸
درصد تحقق عملکرد نسبت به مصوب	۸۲/۷	۷۴/۴	۶۸/۰	-	-	۷۵

مأخذ: همان.

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۹۵۰۹

عنوان گزارش: درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور ۱۱. بررسی نرخ متوسط حقوق ورودی و درآمدهای ناشی از مالیات بر واردات

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه بازرگانی)

تهیه و تدوین: سعید غلامی باغی

همکار: محسن علوی منش

ناظر علمی: فتح‌الله تازی

منتقاضی: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آنها:

۱. بودجه (Budget)

۲. واردات (Imports)

۳. حقوق ورودی (Import Duties)

تاریخ انتشار: ۱۳۸۷/۱۱/۲۰